

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อสำรวจสถานการณ์ในการทำงานของบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นการวิจัยที่ใ้ระเบียบวิธีเชิงบรรยาย (Descriptive Method) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งชั้นคอนดังต่อไปนี้

ลักษณะและปริมาณของประชากร

ประชากรที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ เป็นบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2517 ถึง 2520 จำนวนทั้งสิ้น 2,033 คน เป็นชาย 290 คน หญิง 1,743 คน ในที่นี้เป็นผู้ที่ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง 263 คน และเป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง 1,770 คน

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรไว้ร้อยละ 30 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง.) โดยมีลำดับขั้นการดำเนินการเพื่อให้ได้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมลักษณะส่วนใหญ่ของประชากรดังนี้

1. รวบรวมรหัสประจำตัว รายชื่อประวัติของบัณฑิตศึกษาศาสตร์ จากข้อมูลที่ได้จากฝ่ายคอมพิวเตอร์ และฝ่ายวิจัยและสถิติ สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง จากนั้นเรียงรายชื่อบัณฑิตตามรหัสประจำตัว
2. แบ่งบัณฑิตออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากฝ่ายคอมพิวเตอร์ ได้พิมพ์เป็นบัญชีตามที่นักศึกษาได้แจ้งไว้ เมื่อสมัครเข้าศึกษา กลุ่มหนึ่งก็บัณฑิตที่ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง และอีกกลุ่มหนึ่งก็บัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. คัดลอกคะแนนเฉลี่ยสะสม เมื่อสำเร็จการศึกษาของบัณฑิตแต่ละคน จากใบแสดงผลการศึกษา (Transcript)

4. แบ่งบัณฑิตที่ทำงานขณะศึกษา และไม่ได้ทำงานขณะศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยอีกตามปริญญาสาขาวิชาที่จบ เพศ และคะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสำเร็จการศึกษา (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข.)

5. คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย

6. ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ในแต่ละกลุ่มย่อย ซึ่งเรียงรายชื่อของบัณฑิตตามรหัสประจำตัว โดยผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามลำดับก่อนที่จะทำการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากได้คาดคะเนความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไว้ร้อยละ 65 ปรากฏว่า ได้จำนวนบัณฑิตที่ทำงานขณะศึกษา 120 คน และบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานขณะศึกษา 820 คน

เครื่องมือที่ใช้

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จุดมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชา นโยบายการวางแผนการศึกษาของมหาวิทยาลัย รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. ศึกษาวารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ บทความวิทยานิพนธ์ ข้อคิดเห็น ตลอดจนทัศนของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. สร้างแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพในการทำงานของบัณฑิต โดยอาศัยแนวทางจากเอกสารที่ค้นคว้า และยึดขอบเขตของการวิจัยเป็นเกณฑ์แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอนด้วยกัน คือ

3.1 สภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความเกี่ยวกับ เพศ พื้น
 ความรู้ ภูมิที่ใ้สมัครเข้าศึกษา ภาคและปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ปริญญาสาขาวิชาที่
 ได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสำเร็จการศึกษา และการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จปริญญาตรี
 รวม 7 ข้อคำถาม

3.2 อาชีพในปัจจุบันมีข้อความเกี่ยวกับ ประเภทของอาชีพ สถานที่ประกอบ
 อาชีพ สังกัด ระยะเวลาที่ใช้ในการหางานสำหรับบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานขณะศึกษา และข้อมูล
 เกี่ยวกับการเปลี่ยนงานสำหรับบัณฑิตที่ทำงานขณะศึกษา รวม 7 ข้อคำถาม

3.3 รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะและปริมาณงาน ประกอบด้วยข้อความ
 ทั้งหมด 6 ข้อคำถาม

รวมทั้ง 3 ตอน มีข้อความทั้งสิ้น 20 ข้อ ลักษณะของคำถามมี 2 ลักษณะ
 คือเป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำตอบในช่องว่าง

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับบัณฑิต
 ศึกษาศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2520 และ 2521 จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบความ
 เข้าใจ ส่วนนภาษา และข้อบกพร่องที่อาจมีอยู่ ปรากฏว่ามีข้อบกพร่องเกี่ยวกับส่วนน
 ภาษา และการเรียงลำดับเนื้อเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ได้
 รับจากการทดลองใช้ครั้งที่ 1 จากนั้นได้นำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่ง ครั้งนี้พบว่าไม่มีปัญหา
 ทั้งด้านภาษา และการเรียงลำดับเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยจึงได้จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
 นำไปใช้แก่กลุ่มตัวอย่างประชากรต่อไป (ดูตัวอย่างแบบสอบถามในภาคผนวก ค.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. เมื่อผู้วิจัยได้รหัสประจำตัว และรายชื่อของบัณฑิตที่ได้รับเลือกเป็นตัวอย่าง

แล้ว โถงข้อคัดลอกที่อยู่จากบัตรระบุ เป็นบัณฑิต ซึ่งเป็นบัตร เก็บข้อมูลที่บัณฑิตได้กรอกไว้ใน วันขึ้นทะเบียนบัณฑิต จากฝ่ายวิจัยและสถิติ สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในกรณีที่เกิดการสูญหายหรือการบันทึกไม่ชัดเจน โถงข้อคนที่อยู่ของ บัณฑิตจากแห่งอื่น คือ

ก. คำขอรับปริญญา ซึ่งเป็นข้อมูลที่อยู่ในฝ่ายหนังสือสำคัญและใบรับรอง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข. คำเนียบบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง รุ่นปีการศึกษา 2517 ถึง 2520

2. ในการเตรียมส่งแบบสอบถามผู้วิจัยได้ให้หมายเลขประจำตัวบัณฑิตที่ทำงาน ขณะเป็นนักศึกษาแบบหนึ่ง และบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานขณะเป็นนักศึกษาอีกแบบหนึ่ง โดยเขียน ลงในแบบสอบถามที่ส่งไปถึงบัณฑิตแต่ละคน เพื่อสะดวกในการตรวจค้นและติดตาม

3. ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัย ได้ปิดแสตมป์ และพิมพ์ที่อยู่ของผู้วิจัยไว้ด้านหลังของแบบสอบถามหน้าสุดท้าย

4. การส่งแบบสอบถามได้เริ่มส่งเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2523 จำนวน 940 ชุด ส่งครั้งที่สองเพื่อเตือนผู้ที่ยังมิได้ตอบ เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2523 และส่งครั้งที่สาม ไปยังผู้ที่ยังมิได้ตอบเลย เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2523 นอกจากนี้บางรายได้ติดตามด้วยตนเอง และทางโทรศัพท์ ผลสุดท้ายได้แบบสอบถามจากบัณฑิตที่ทำงานขณะเป็นนักศึกษาส่งคืนมา 67 ชุด คิดเป็นร้อยละ 55.83 และจากบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานขณะเป็นนักศึกษา 512 ชุด คิดเป็นร้อยละ 62.44 ในที่นี้มีบัณฑิต 4 คน ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ เนื่องจากศึกษาต่อ 1 คน เป็นแม่บ้าน 1 คน และยังทำงานทำไม่ได้อีก 2 คน จึงมีบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานขณะเป็นนักศึกษา ที่ประกอบอาชีพหลังจากจบการศึกษาออกไปแล้ว ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 508 คน

5. จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้เมื่อเทียบสัดส่วนแล้วพบว่า มีความเป็นตัวแทนของ ประชากรในแง่สัดส่วนด้วย. (ผลการตรวจสอบดูรายละเอียดในภาคผนวก ง.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. แจกแจงจำนวนบัณฑิตที่ทำงานและไม่ไ้ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตาม เพศ คะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสำเร็จการศึกษา และปริญญาสาขาวิชาที่จบ เป็นร้อยละในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. อาชีพ
2. สถานที่ประกอบอาชีพ
3. หน่วยงาน
4. ลักษณะงานหลัก
5. รายได้
6. ลักษณะการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ
7. ลักษณะการใช้ความรู้
8. ลักษณะการไ้งานเฉพาะบัณฑิตที่ไม่ไ้ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย

รามคำแหง

9. ระยะเวลาที่ใช้ในการหางานประจำครั้งแรกเฉพาะบัณฑิตที่ไม่ไ้ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข. คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ คะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสำเร็จการศึกษา และปริญญาสาขาวิชาที่จบของบัณฑิตที่ไม่ไ้ทำงานขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง กับ สถานภาพการทำงานที่ละลักษณะ โดยการคำนวณค่าไ้สแควร์ (Chi-square) แล้วตรวจสอบความมีนัยสำคัญ ถ้าพบว่า ค่าไ้สแควร์มีนัยสำคัญที่ระดับใดแล้ว จะคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การณ้จร (Contingency Coefficient) ต่อไป เพื่อแสดงควมมากน้อยของความสัมพันธ์นั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าลักษณะใดบ้างที่สัมพันธ์กับสถานภาพการทำงานของบัณฑิต และความสัมพันธ์นั้นมีขนาดมากน้อยเท่าใด แต่ถ้าไม่พบว่า ค่าไ้สแควร์มีนัยสำคัญแล้วก็ไม่คำนวณค่าสัมประสิทธิ์การณ้จร